

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 3/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till statistiklag och till lag om ändring av 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 december 2003 en proposition med förslag till statistiklag och till lag om ändring av 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (RP 157/2003 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Miliza Vasiljeff, finansministeriet
- lagstiftningsråd Anna-Riitta Wallin, justitieministeriet
- professor Timo Konstari
- professor Olli Mäenpää
- professor Teuvo Pohjolainen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny statistiklag som ersätter den gällande statistiklagen. Syftet är att göra bestämmelserna exaktare när det gäller insamling och bearbetning av uppgifter och utlämnande av uppgifter som samlats in för statistiska ändamål. I propositionen ingår också ett förslag till lag om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa.

I motiven till lagstiftningsordning analyserar regeringen bestämmelserna utifrån grundlagens 10 § 1 mom. och 12 § 2 mom. om skydd för personuppgifter respektive myndighetshandlingars offentlighet. Regeringen menar att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning men att propositionen trots allt bör behandlas av grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I lagförslag 2 föreskrivs det att myndighetshand-

lingar som överlämnats till statistikmyndigheter för statistikframställning är sekretessbelagda,

om inte något annat föreskrivs särskilt. Enligt 12 § 1 mom. i lagförslag 1 är uppgifter om statliga och kommunala myndigheters verksamhet och om produktionen av offentlig service undantagna denna regel, likaså sådana uppgifter om företag och organisationer som avses i 18 § i lagförslag 1. I 13 § i lagförslag 1 finns bestämmelser om utlämnande av uppgifter som en statistikmyndighet fått för statistiska ändamål.

Bestämmelserna är relevanta med tanke på grundlagens 12 § 2 mom., som säger att handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna är offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

Om det ska uppstå ett ömsesidigt förtroende mellan statistikmyndigheten och uppgiftslämnaren och statistikmyndigheten därmed ska ha möjligheter att få tillförlitliga uppgifter, är det ett absolut måste att de i statistiksyfte lämnade uppgifter som myndigheten förfogar över är sekretessbelagda. Eftersom statistikmyndigheterna har större rätt än normalt att också få konfidentiella uppgifter, finns det fog för att ha vissa begränsningar för offentlighet och överlåtelse i fråga om uppgifter som dessa myndigheter förfogar över. Detta är motiverat även med hänsyn till skyddet för privatlivet och skyddet för affärs- och yrkeshemligheter. Statistikmyndigheterna kan på grund av deras uppgift inte jämföras med andra myndigheter vilkas dokument i regel ska vara offentliga för att tillåta offentlig kritik och tillsyn av den offentliga makt de utövar. Med hänsyn till att offentligheten för handlingar som andra myndigheter förfogar över inte påverkas av de föreslagna bestämmelserna utan att var

och en har rätt att av behörig myndighet få uppgifter om offentliga handlingar, utgör den föreslagna regleringen inget problem i grundlagshänseende.

Enligt lagförslag 2 är också myndighetshandlingar som frivilligt överlämnats till en myndighet för forskning eller statistikföring sekretessbelagda. Sekretessbestämmelsen avser i den gällande lagen bara basmaterial för forskning eller statistik. Varför formuleringen nu ses över framgår inte av propositionen. Utskottet ser ingen anledning till omformuleringen utan menar att bestämmelsen bör ha kvar sin gamla formulering på denna punkt.

En statistikmyndighet kan med stöd av 13 § 2 mom. i lagförslag 1 lämna ut sekretessbelagda uppgifter som den samlat in för statistiska ändamål för vetenskapliga undersökningar och statistiska utredningar som gäller samhällsförhållandena. Sett mot bakgrund av grundlagens 16 § 3 mom. och vetenskapens frihet är det inte helt lämpligt att bestämmelsen för den vetenskapliga forskningens vidkommande bara ska gälla undersökningar som rör "samhällsförhållandena". Det vore skäl att överväga, menar utskottet, om förslaget kunde preciseras på denna punkt.

Utskottet har ingenting att anmärka mot de föreslagna bestämmelserna utgående från det skydd för privatlivet och personuppgifter som föreskrivs i grundlagens 10 § 1 mom.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anser

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 20 februari 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Arja Alho /sd
medl. Leena Harkimo /saml
Hannu Hoskonen /cent
Roger Jansson /sv
Annika Lapintie /vänst
Henrik Lax /sv
Markus Mustajärvi /vänst

Reino Ojala /sd
Klaus Pentti /cent
Markku Rossi /cent
Simo Rundgren /cent
Arto Satonen /saml
Seppo Särkiniemi /cent
ers. Toimi Kankaanniemi /kd
Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Sami Manninen.